

PLA DOCENT

Curs : Tercer
Especialitat: Interpretació
Codi de l'assignatura: 531002
Assignatura (nom): Introducció a l'Escenificació
Tipus d'assignatura (Bàsica, Obligatòria, Optativa): Bàsica
Crèdits ECTS de l'assignatura (p.ex. 6 ECTS): 6 ECTS
Hores totals de l'assignatura: 150 hores
Impartició (1r. sem; 2n. sem; anual): anual
Professors/es:
Descriptors: Descripció i anàlisi dels conceptes i procediments fonamentals de l'escenificació, parant atenció als diversos llenguatges (canals i codis) que participen en la creació de l'espectacle entès com a procés de comunicació. L'escenificació com a formulació d'una hipòtesi tècnica, ètica i estètica. Anàlisi i composició de l'espectacle: l'organització de la ficció, anàlisi de l'acció escènica, conceptes vertebradors i estructures profundes. Contextualització de l'anàlisi i de la composició. Introducció a l'anàlisi de l'acció comunicacional o de comportament. Introducció a l'anàlisi de l'expressió actoral i la seva participació en la construcció general del sentit. El personatge com a procés. Introducció a l'anàlisi, conceptualització i composició del temps i l'espai de la representació.
Requisits:
Observacions:

COMPETÈNCIES QUE S'ADQUIRIRAN EN CURSAR L' ASSIGNATURA:

Competències generals (transversals):

1. Organitzar i planificar el treball de forma eficient i motivadora.
2. Recollir informació significativa, analitzar-la, sintetitzar-la i gestionar-la adequadament.
3. Solucionar problemes i prendre decisions que responguin als objectius del treball que es realitza.
4. Utilitzar eficientment les tecnologies de la informació i la comunicació.
5. Desenvolupar raonadament i crítica idees i arguments.
6. Integrar-se adequadament en equips multidisciplinaris i en contextos culturals diversos.

Competències específiques:

1. Concebre propostes escèniques que fonamenten l'espectacle, generant i analitzant conceptes, textos i imatges, i valorant les seves propietats representatives i la seva qualitat estètica.
2. Projectar la composició de l'espectacle, utilitzant tots els coneixements tècnics i estètics necessaris sobre els diversos llenguatges que participen en la representació.

RESULTATS DE L'APRENENTATGE:

Coneixements:

1. Conèixer els conceptes fonamentals i adquirir el vocabulari bàsic que defineixen l'especificitat de l'escenificació.
2. Conèixer els conceptes que formen part dels diversos sistemes de significació del fet espectacular.
3. Saber quins elements constitueixen l'estructura formal d'un text teatral.
4. Entendre els conceptes bàsics de l'estructura lògica de l'acció i de la seva relació amb el context situacional i comunicacional.
5. Conèixer la funció de la paraula, el gest i el moviment i la seva relació amb l'acció.
6. Entendre la interdependència entre elements expressius i compositius dels diversos llenguatges escènics.
7. Conèixer els conceptes i processos que intervenen en la construcció del sentit a través de l'acció.
8. Conèixer els elements que formen part de les estructures temporals i espacials d'un text teatral.

9. Conèixer les coordenades espacio-temporals de l'espectacle. Saber quins són els elements que intervenen en la construcció del tempo-ritme d'un espectacle, els seus atributs bàsics i les seves relacions.
10. Saber reconèixer i raonar l'adequació dels conceptes i procediments aplicats en un procés de treball creatiu concret.

Habilitats, procediments o destreses:

1. Identificar els diversos sistemes de significació d'un espectacle segons la naturalesa del significat i treure'n conclusions respecte a l'estil, el gènere, l'època, la convenció etcètera...
2. Saber analitzar les diverses estructures formals d'un text teatral i les conseqüències que se'n deriven per a l'escenificació.
3. Saber analitzar el text o la proposta dramàtica a partir de l'articulació, segmentació i ordenació d'esdeveniments i accions.
4. Saber analitzar un text teatral o proposta escènica a partir del concepte d'acció i dels seus components elementals: conceptes de situació, conflicte, estímul, afecte, objectiu, i les relacions causa-efecte i estímul-resposta.
5. Establir en un text o proposta escènica concreta la vinculació entre paraula, gest, moviment i acció. Aplicar les conseqüències pràctiques que se'n deriven per al treball de l'actor, l'escenògraf i el director.
6. Saber articular una proposta lògica d'estructura de l'acció, dins d'un context ficcional, en funció de la comunicació d'un determinat sentit o d'un determinat efecte poètic.
7. Poder fer una hipòtesi bàsica de la definició, composició i disseny del personatge.
8. Identificar les estructures espacials i temporals d'un text teatral o proposta escènica.
9. Saber interpretar l'aportació de cada element a la construcció de l'espacio-temporalitat i del tempo-ritme d'un espectacle. Saber fer una hipòtesi bàsica raonada de la interacció dels diversos elements que componen el tempo-ritme d'una escena concreta.
10. Saber formular bàsicament l'opció ideològica i estètica que volem plasmar en l'escenificació d'un text o proposta escènica concrets, partint del material analitzat.
11. Saber formular, oralment i per escrit, el sentit general (metodològic, tècnic, ideològic i estètic) del treball d'escenificació.
12. Saber seguir bàsicament el procés d'escenificació integrant els conceptes d'anàlisi i composició treballats parant atenció a la interrelació dels diversos llenguatges que hi participen.

Actituds:

1. Tenir autonomia a l'hora de buscar informació, sintetitzar-la i utilitzar-la en els seu procés d'estudi i de creació.
2. Tenir una mirada oberta i crítica vers altres èpoques i contextos socials, econòmics i culturals.
3. Ser capaç de desenvolupar uns criteris estètics i ideològics sent crític amb les pròpies idees i flexible amb les idees dels altres.
4. Ser capaç d'aprendre dels errors.
5. Ser inquiet i obert per descobrir nous sistemes, paradigmes i metodologies artístiques.
6. Ser crític amb les pròpies idees i flexible per tal de poder resoldre problemes que apareguin en contextos diferents.
7. Ser capaç de prendre decisions, fent un judici selectiu, i alhora tenir una actitud oberta per compartir i transformar aquestes decisions.

CONTINGUTS FORMATIUS (TEMARI):

Blocs de contingut:

1. Nocions bàsiques de l'Escenificació. Definició general: escenificació i creació. La construcció del sentit de l'espectacle: instruments de significació. L'escenificació com a integració de llenguatges. Tot comunica: l'espectacle com a procés de comunicació. El paper de l'espectador.

2. Introducció al concepte d'acció comunicacional o de comportament. Definició general. Acció verbal, acció psicofísica, acció física. Elements d'anàlisi i construcció de l'acció: context, situació, esdeveniment, acció, objectius, conflictes. Anàlisi causa-efecte, estímul-resposta: articulació quotidiana i articulació poètica de l'acció.

3. **El temps i l'espai de la representació.** Coordenades espacio-temporals. Elements d'anàlisi i composició. Temps i espai. Temps real i temps ficcional. Temps de l'acció i temps de la recepció. Tempo-ritme de l'acció quotidiana i tempo-ritme de l'acció espectacular. Acció, espai, llum, música i so com a elements constitutius del tempo-ritme i del sentit de l'escenificació.

4. **La paraula, el gest i el moviment com a elements definidors de l'acció i de l'escenificació.** L'expressió com a element constitutiu del sentit. Estatut i ús estilístic de la paraula, el gest i el moviment escènics. Impuls i topografia del moviment: relació amb l'espai ficcional. Relació entre acció física i espai de representació.

5. **Aproximació al treball creatiu.** Procediments: contextualització. Hipòtesi creativa: sentit i significat de la proposta. Preguntes sobre metodologia, tècnica, ètica i estètica. Anàlisi, composició i disseny. Autocrítica: valoració del procés de treball.

METODOLOGIA I ORGANITZACIÓ GENERAL DE L'ASSIGNATURA:

Metodologia (Cal indicar el nº d'hores de lectivitat presencial així com les hores de treball autònom de l'alumne. Per exemple: 6 crèdits ECTS = 90 hores lectivitat presencial (60%) i 60 hores de treball autònom de l'alumne (40%) = 150 hores totals):

ASSIGNATURA: INTRODUCCIÓ A L'ESCFENIFICACIÓ.

6 ECTS: 150 H. DE TREBALL DE L'ALUMNE

PROPORCIÓ: 60% TREBALL PRESENCIAL (90H.)

40% TREBALL AUTÒNOM (60H.)

Treball presencial (60% del treball total de l'alumne: 90 h.).

Classes magistrals.

Sessions expositives, explicatives i demostratives dels conceptes fonamentals que conformen l'escenificació d'un espectacle. Les classes magistrals suposen aproximadament un 20% del treball presencial de l'alumne/a en l'assignatura.

Seminari o taller (Classes dirigides).

Es tracta de construir el coneixement a través de la interacció i l'activitat.

1. Professor/a i alumnes discuteixen i posen en comú l'aplicació dels conceptes i procediments explicats en casos concrets. Cada curs el professor/a proposa diversos textos o materials escènics per analitzar i treballar individualment i/o en equip. Sobre aquests textos o materials el professor/a proposarà exercicis d'anàlisi i/o pràctics incidint en els aspectes del temari que consideri adient destacar.
2. Els alumnes, individualment o dividits en grups, elaboren una hipòtesi bàsica d'escenificació a partir dels materials proposats pel professor/a.
Les classes de seminari o taller suposen aproximadament un 70% del treball presencial de l'alumne en l'assignatura.

Tutories (Classes dirigides).

1. Tutoria de grup: seguiment per part del professor/a del procés d'aprenentatge de cada equip de treball.
2. Atenció personalitzada a l'alumne/a que l'ajudi i l'orienti en el procés d'aprenentatge dels conceptes i en l'aplicació del procediments. Les diferències de nivell i procedència dels/de les alumnes fan aconsellable aquesta atenció.

Les tutories representen aproximadament un 5% de la totalitat del treball presencial de l'alumne en aquest assignatura.

Treball autònom (40% del treball total de l'alumne: 60 h.).

En les hores de treball autònom:

1. L'alumne/a llegeix la bibliografia obligatòria.
2. L'alumne/a estudia els conceptes i procediments explicats a classe.
3. L'alumne/a fa els treballs individuals i en equip que proposa el/la professor/a.
4. L'alumne/a prepara les intervencions a classe, personals o en equip, que el/la professor/a proposa.

AVALUACIÓ (CRITERIS, ESTRATÈGIES O ACTIVITATS I PONDERACIÓ):

Els criteris d'avaluació són els següents:

- Presencialitat. L'alumne ha de complir com a mínim el 75% de presencialitat. Les absències, en aquest darrer cas, hauran de ser justificades.
- Lliurament o exposició de treballs - individuals o en equip - i seguiment de treball de classe. els treballs ordinaris formen part del procés d'avaluació continuada. D'aquests treballs s'avaluarà: lliurament a termini, presentació, expressió i assoliment dels objectius proposats. Suposaran el 50% de la nota final.
- Treballs finals d'aproximació a l'anàlisi, la composició i el disseny. Es valorarà: presentació, formulació de la hipòtesi, aplicació dels procediments, coherència interna i crítica del treball presentat. Suposaran el 50% de la nota final.

BIBLIOGRAFIA, FONTS I RECURSOS DE DOCUMENTACIÓ:

Bàsics:

RYNGAERT, Jean-Pierre: *Introduction à l'analyse du Théâtre*. París: Bordas, 1991.

SPANG, Kurt: *Teoria del Drama-Lectura y análisis de la obra teatral*. Ediciones: Universidad de Navarra, 1991.

SANCHEZ, A. José: *Dramatúrgias de la imagen*. Colección Monografías. Cuenca: Servicio de Publicaciones de la Universidad de Castilla-La Mancha, 1994.

ABELLAN, Joan: *La representació teatral*. (Monogràfics de Teatre). Barcelona: Institut del Teatre i Edicions 62, 1983.

Complementaris (Ampliació):

CEBALLOS, Edgar: *Principios de dirección escénica*. Col. Escenología. Grupo Editorial Gaceta S.A. México, 1992.

DEKOVEN, Lenore: *Changing Direction*. USA: Focal Press, 2006.

ABIRACHED, R.: *La crisis del personaje en el teatro moderno*. núm.8. Madrid: Publicaciones de la ADE, serie Teoría y práctica del teatro, 1994.

SIMÓ VIÑES, Ramon: *La retòrica de l'emoció. Aproximació al sistema Stanislavski*. Col.l.: Monografies de teatre, 26. Barcelona: Institut del Teatre, 1989.

VALENTINI, Valentina: *Després del teatre modern*. Escrits Teòrics. Barcelona: Institut del Teatre, 1991.